

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 19. mars 2013 etter delegasjon i brev av 26. september 2005 fra Utdannings- og forskningsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2013

Gjelder til 31.07.2018

Utgått

Formål

Matrosfaget skal legge grunnlag for operativ drift, laste- og lossearbeid og vedlikehold på skip og flytende installasjoner. Faget skal ivareta krav til helse, miljø og sikkerhet i tråd med internasjonale forpliktelser og imøtekomme samfunnets behov for å opprettholde sikker drift og forebygge driftsforstyrrelser på fartøy og utstyr.

Opplæringen skal fremme lærlingens forståelse for den operative driften av fartøyet. Videre skal opplæringen bidra til å utvikle årvåkenhet og ansvarlighet i arbeidet og fremme den enkeltes evne til å vurdere miljømessige og økonomiske konsekvenser ved uhell. Opplæringen skal kvalifisere lærlingen til et yrke i kontinuerlig utvikling i et internasjonalt miljø der kommunikasjonsferdigheter og respekt for ulike kulturer og nasjonaliteter er viktig.

Opplæringen skal trene lærlingen i de deler av fartøyets operative drift som inngår i en matros' arbeidsoppgaver, i tråd med kravene for brovakt i STCW-78 med endringer. Sikkerhetsforståelse og sikkerhetsprosedyrer skal vektlegges i opplæringen. Opplæringen skal bidra til å utvikle den enkeltes fagstolthet og respekt for mennesker, miljø og fartøy.

Opplæringen gjennomføres i henhold til den internasjonale konvensjonen om normer for opplæring, sertifikater og vakthold for sjøfolk, 1978 (STCW) med endringer, herunder fagopplæring etter regel II/5 og sikkerhetsfamiliarisering etter regel VI/1.

Fullført og bestått opplæring fører fram til fagbrev. Yrkestittel er matros.

Struktur

Matrosfaget består av fire hovedområder. Hovedområdene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Oversikt over hovedområdene:

Årstrinn	Hovedområder			
Vg3 / opplæring i bedrift	Sikkerhetsfamiliarisering	Vakttjeneste	Laste- og losseoperasjoner	Drift og vedlikehold

Hovedområder

Hovedområdet omfatter skipets alarminstruks, brann- og sikkerhetsplan og nødprosedyrer. Hovedområdet omfatter bruk av sikkerhetsstyringssystemer om bord og omhandler internasjonalt og nasjonalt regelverk for sikkerhet. Videre inngår bruk av forbedringssystem og avviksrapportering i hovedområdet. Hovedområdet omfatter også forebygging og begrensning av forurensing.

Hovedområde omfatter vakthold på støttenivå i tråd med STCW-78 med endringer og vakthold i henhold til ISPS.

Hovedområdet omfatter rutiner for laste- og losseoperasjoner og sikring av last, herunder behandling av farlig last. Bruk av ergonomiske løfteteknikker inngår i hovedområdet.

Hovedområdet omfatter bruk av verktøy og utstyr for overflatebehandling og vedlikehold av redningsmidler og dekkststyr. Bruk av verneteknikker inngår i hovedområdet.

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I matrosfaget forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig i matrosfaget innebærer å beskrive og dokumentere arbeidsoppgaver på norsk og engelsk. Det innebærer også formulering av risikovurderinger og avviksrapporter. Videre innebærer det å bruke et presist fagspråk.

Å kunne lese i matrosfaget innebærer å forstå og følge arbeidsbeskrivelser, prosedyrer, håndbøker og standarder om bord på norsk og engelsk.

Å kunne regne i matrosfaget innebærer å foreta innstillinger på utstyr og utføre beregninger av blandingsforhold i væsker og gasser og herdingstid. Det innebærer også å kunne beregne tid og seilingsdistanse.

Å kunne bruke digitale verktøy i matrosfaget innebærer å bruke digitale verktøy ved planlegging, drift, operasjon, dokumentasjon og kommunikasjon. Det innebærer også å bruke digitalt utstyr i forbindelse med overvåking, feilsøking og innstillinger av maskiner og utstyr.

Kompetansemål

Sikkerhetsfamiliarisering

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- utføre arbeid og funksjoner i tråd med regler for helse, miljø og sikkerhet
- forklare hvordan ISM-koden påvirker den daglige driften
- beskrive egen beredskapsfunksjon om bord
- finne fram og bruke produkt- og HMS-datablader og beskrive retningslinjer for oppbevaring og merking av kjemikalier og helseskadelige stoffer
- forklare hvordan man skal forebygge og begrense forurensing
- registrere avvik og skrive avviksrapporter
- anvende alarmsystem i forbindelse med brannvarsling
- betjene redningsutstyr, anvende nødprosedyrer og redegjøre for egne plikter i en nødssituasjon
- betjene brannpumper og andre slukkeanlegg og metoder
- betjene nødstrømsanlegg og nødlensepumpe
- identifisere merking av farlig last og sikre lasten i tråd med prosedyrer og forskrifter
- informere, rapportere og dokumentere arbeidsoppgaver og situasjoner på engelsk og norsk

Vaktjeneste

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- utføre vakthold i henhold til skipets vaktinstruks
- styre skipet etter rorkommando på engelsk og norsk
- gjennomføre utkikk i samsvar med instruks
- håndheve regler for adgang til skipet i tråd med ISPS

Laste- og losseoperasjoner

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- bruke stroppe-, anhukings- og lastehåndteringsutstyr
- bruke ergonomisk riktige arbeidsteknikker og arbeidsstillinger
- beskrive faktorer som påvirker et fartøys stabilitet

Drift og vedlikehold

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- utføre dekkarbeid om bord i tråd med gjeldende regelverk
- bruke et elektronisk vedlikeholdssystem
- bruke nasjonale og internasjonale koder
- anvende og vedlikeholde fortøyings- og ankringsutstyr
- velge metode og teknikker for overflatebehandling av ulike materialer og utføre behandling
- reparere dekkstutyr ved hjelp av sveise- og gassstutyr
- utføre service og vedlikehold på dekkstutyr og redningsmidler og dokumentere arbeidet
- vurdere eget arbeid i henhold til arbeidsordrer, tegninger, kostnader og standarder
- utføre og dokumentere drift og vedlikeholdsarbeid etter ordrer og prosedyrer
- håndtere avfall etter gjeldende regelverk
- gjøre skipet sjøklart

Vurdering

Vg3 matrosfaget

Bestemmelser for sluttvurdering:

Hovedområder	Ordning
Sikkerhetsfamiliarisering	Alle skal opp til fagprøven, som normalt skal gjennomføres innenfor en tidsramme på fire virkedager.
Vaktjeneste	
Laste- og losseoperasjoner	
Drift og vedlikehold	

Fagprøven skal gjennomføres i henhold til kravene i regel II/5 i den internasjonale konvensjonen om normer for opplæring, sertifikater og vakthold for sjøfolk, 1978 (STCW).

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven.